

відповіді на питання цього рівня — 15 балів) — передбачає здатність приймати рішення в нестандартній ситуації.

Студент *самостійно* обирає за шкалою ECTS варіант та номер екзаменаційного білета за ступенем складності А, В, С, отримує білет з переліком питань, підібраних з урахуванням різних рівнів і відповідних комбінацій (поєднань) останніх між собою. Обираючи варіант білета за ступенем складності студенти набувають навиків адекватної самооцінки, бо як демонструє практика навчитися жити в злагоді із собою та світом, то є найперше життєве завдання кожної людини. Студенти-інтроверти як правило недооцінюють свої можливості і потенціал, але саме їх відповіді з культурології є найбільш глибокими. Як допомогти таким студентам розкрити свій потенціал у середовищі переважної більшості — зовнішньо-активних, прагматично-орієнтованих студентів, а останнім — зрозуміти свою одномірність і недовершеність? Це є найголовніша проблема і завдання навчально-педагогічного дискурсу, і не лише з курсу культурології.

Оцінювання знань і вмінь студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, зокрема, завдання *поточного контролю* — від 0—50 балів, а *екзаменаційні завдання* — від 0—50 балів. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, передбачений навчальними модулями, засвоєння якого перевіряється під час поточного контролю і на іспиті.

Зубок М. І., професор кафедри
менеджменту банківської діяльності

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Реалізуючи принципи Болонських ініціатив вітчизняні виші застосовують різні підходи в організації навчального процесу та методиці навчання студентів. Але, як показує практика, найбільшу увагу вони приділяють контролю якості знань студентів. У той же час запроваджені підходи хоч і мають певну прозорість та відкритість, але з погляду автора все ж таки залишаються не повністю об'єктивними. Враховуючи, що об'єктивність оцінки якості знань важлива не тільки для студента та вузу, а і ще для

роботодавців, то головним у методиці оцінки має бути правильне визначення критеріїв в оцінювання. Причому такі критеріїв мають бути єдиними в країні, як це було раніше з п'ятибальною системою. На даний час успішність студента оцінюється по семибальній шкалі, причому п'ятибальній для успішних студентів і двохбальній для тих хто не встигає. Але критеріїв одного балу в зазначених шкалах є прерогативою суб'єктивної думки викладача. На даний час ми не можемо однозначно сказати чим відрізняється рівень знань студента який отримав скажімо 31 бал від того, який отримав 59 балів, чи 70 від 79. Всі ці бали знаходяться в межах однієї шкали і різниця в них не відчувається ні студентами ні викладачами. Тут слід було б звернути увагу на те, що за європейськими стандартами система оцінки знань є рейтинговою, тобто вона має впливати не тільки з їх якості, а ще і демонструвати рівень успішності студента серед своїх колег. А враховуючи, що якість оцінки обумовлюється трудомісткістю навчання студента, то її показник буде залежати в т.ч. і від обсягу та глибини опанування навчального матеріалу. Наприклад, щоб отримати оцінку. А необхідно не тільки виконати всі завдання навчального плану, вивчити на високому рівні програмний матеріал та вміти застосовувати його на практиці, а ще і отримати відповідний рейтинг серед інших студентів. Але достатньо комусь із інших студентів додатково виконати певну роботу, як його рейтинг зразу ж зміниться, а з ним і оцінка рівня його успішності. Враховуючи ж, що оцінкою А визначаються тільки 10 % кращих студентів, то боротьба за такий рівень успішності буде суттєво впливати на якість знань, а з ним і на професійну компетенцію студента. Ми ж прагнемо штучно пристосувати європейський стандарт оцінки до нашої чотирьохбальної системи, без якої не сприймаємо європейську оцінку, не говорячи уже про її сприйняття роботодавцями і забуваємо про її рейтингову роль.

Що ж стосується прозорості та відкритості, то з погляду автора вони не можуть бути абсолютними. В кінці кінців успішність студента це характеристика його приватного життя, оприлюднення якої може здійснюватись лише за його рішенням. Оцінка як і заробітна плата, своєрідне вираження результату роботи студента. Але в одному випадку ми добре засвоїли, що інформація про заробітну плату не може бути відкритою і прозорою, а з оцінкою прагнемо поширити інформацію якомога більше. Інша справа, що прозорими і відкритими мають бути об'єкт оцінки, технології та критеріїв її визначення, а саме головне однаково зро-

зумілими і доступними для тих хто оцінює і кого оцінюють. Крім того, прозорість і відкритість оцінки має забезпечити обґрунтованість дій викладача по оцінюванню якості знань та об'єктивно сприйматись студентами.

Перспективним напрямом забезпечення відкритості та прозорості оцінювання якості знань студентів може бути забезпечення постійного та обґрунтованого їх моніторингу на основі перевірки здатності застосовувати студентами отримані знання, а також індивідуальної роботи викладачів з кожним студентом по перевірці і оцінці знань. В останньому випадку мова іде про поступовий відхід від групового контролю знань і перехід на індивідуальну роботу в будь-якій формі: усній, письмовій чи за допомогою електронних засобів зв'язку. Оцінка якості знань може здійснюватись шляхом вирішення студентами різних за складністю завдань, які мають передбачати не тільки демонстрацію, а і практику застосування знань. За таких умов зникне проблема шпаргалок, що в свою чергу підвищить об'єктивність оцінки.

Говорячи про перспективи розвитку підходів до оцінки якості засвоєння знань можна зазначити що найскладнішим є питання об'єктивності, оскільки воно пов'язане з різними складовими: волею керівництва освітою, активністю вузів та кафедр, мотивацією викладачів. Хоча тут можна було б також перейняти європейський досвід. Після вивчення дисциплін студенти дають оцінку викладачам, у т.ч. і з точки зору об'єктивності оцінювання їх знань. Викладачі, які не є «популярними» підлягають додатковій перевірці професійною комісією, у разі підтвердження думки студентів їх попереджують про необхідність внесення змін до своєї діяльності і коли це не дає позитивних результатів такі викладачі покидають педагогічні колективи. Але за таких умов викладачу, кафедрам повинна бути надана певна автономність, у т.ч. і щодо методик контролю знань відповідно до специфіки дисциплін, знання з яких контролюються.

З іншого ж боку, можна поставити питання і так: а хто має нести відповідальність за реальну якість знань студентів — тільки лише викладач? А як же студент який не буває на заняттях, не виконує передбачені навчальною програмою завдання, різними правдами і не правдами прагне отримати високу оцінку? То може вирішуючи питання об'єктивності оцінки знань було б доцільним поставити питання суттєвого підвищення дисципліни навчання самих студентів, яке на сьогодні є досить актуальними практично у всіх вузах.